

Ben oluyorum galiba. Semptomları şöyle: üzüntü hatta bunaltı, öfke, zihni karışıklık, endişe, belki vesvese, fobilerin belirmesi, tetikte olma durumu, tahrik etme isteği, kötü düşüncelerin üşüşmesi, saplantıların belirmesi, aynı anda bir tür vurdumduymazlığın belirmesi, öz güvenin düşmesi (bunlardan sonra nasıl düşmesin, değil mi?). Sizde bunların birkaçı varsa siz de bana benzemeye başladınız demektir. Semptomlar belli de nedenler konusunda ruhbilimciler arasında anlaşma yok. Nörosis'i kimileri kişilerin fiziği ile kimileri bilinçaltının savunma ihtiyacı ile açıklıyor. C. Jung bu belirtiler hayatın bize sunduğu yanıtların çelişkili özü ile ortaya çıkıyor diye buyurmuş. Davranış psikolojisine göre ise beklentimizin dışında olaylar yaşanırsa nörotik tepkiler doğarmış. Örneğin, komşunuz bazı günler size selam verip bazı günler yüzünüze baka baka selam vermezse sinirleriniz gerilir ya, işte o nörotik tepkidir.

Bizi allak bullak eden yalnız sorunlar ve sıkıntılar değil, olmasını hiç beklemediğimizi, sürpriz olan durumlardır da. Farelerle yapılan deneylerin sonuçları şöyle: Önceden haber verilerek (bir zil çalarak) zavallı hayvanlara elektrik cereyanı verince, canları çok yansa da normal yaşamlarını sürdürürlermiş; aynı cereyanı belirsiz ve beklenmedik aralıklarla verince (nörotik olurlar) yemekten kesilir ve ölürlermiş. Ben de son günlerde bir kilo verdim.

Son zamanlarda acaba neler oldu ki diye düşününce sürpriz ve şok edici diye şüphelendiğim şunlar: Şu Ergenekon dedikleri olay ilk çıktığında hayal mahsulüdür dendi ya, ben de yorum farkı haktır deyip söylenenleri normal karşıladım. Sonra topraktan silahlar çıktı. Ne dendi tam hatırlamıyorum ama galiba, “önemli değil, acaba oraya kim koydu, bulmanın zamanıymıydı” gibi bir şeyler söylenmişti. Sonra darbe planları diziyeye dönüştü: her hafta yeni bir olay, yeni bir plan ve yeni aday kurbanlar. Ama bunca kanıta karşın hiçbir şey, ama gerçekten hiçbir şey olmamış gibi hala “komplodur” deniliyor ya, işte bu sarsıcı bir sürpriz etkisi yapıyor galiba. Sonra adalet ve yargı ile bir şeyler oldu. Gözleri bağlı güzel bir kadın olarak bildiğim adalet, birden karşıma kalın gözlüklü bir şişko olarak belirmez mi! Yargı kararları artık yazı-tura ile oluşuyor anlamında kâbuslar görmeye başladım. Yazı-turayı atan savcılar ve yargıçlar değil tabii. Onların kararları önceden öngörülebiliyor (bu da ayrıca yazık!). En azından bu konuda sürpriz yok. Yazı-tura hangi yargıcın ve savcının bana isabet edeceği konusunda. Yani tek bir yargı yokmuş duygusundan söz ediyorum. Oysa biz bir zamanlar nelere inanmıştık, bu alanda nasıl beklentilerimiz vardı, değil mi?

Ordu konusunda da sarsıcı sürprizler yaşandı. Kuru denmiş olanın uzun bir süreden sonra ıslaktır diye itiraf edilmesi (imzadan söz ediyorum) bana büyük bir sürpriz gibi geldi. Bence beklenen tutum her şeye rağmen “sahtedir” diye ısrar edilmesiydi, inkârdı. Ama sürprizler bitmiyor ki. Ama “yaştır” dedikten sonra ordu tarafından ne soruşturma, ne tutuklama, ne işten uzaklaştırma, ne özür dileme ... işte durum böyle olunca sürpriz de geldi çattı. Buna ek bir de on yılların “dağ Türkleri” konusu var: Yıllardan sona Kürt sorunu, sonra da “kardeş” sorunu oldu.

Buraya kadar olanına dayanabildim ama “açılımla” gelen kelepçeli, hatıra fotoğraflı tutuklamalara hazır değildim. Habersiz verilen elektrik cereyanı gibi bir gelişme idi benim için. Açılım: kapıyı açınca örülmüş duvarla karşılaşılırsanız sarsılırsınız değil mi? Şu Ermeni açılımını hiç açmasaydık daha iyi olmaz mıydı diye düşünmeden de edemiyor insan. Bir o yana bir bu yana sallanmazdık.

Sonra bir sürü küçük küçük olay. Bir kısmı siyasi, bir kısmı toplumsal. Herkesin yetersiz olduğunu kabul ettiği ve değişmesini öylesine çok istediği anayasanın değişmemesi için bir çaba, bir çaba ki sorma! Kara çarşafı CHP’ce sokaklarda sembolik olarak yırtılıyor; zil çalarak cereyan vermedir bu ve tabii ki şaşırtmıyor. Ama CHP bunu kınıyor ve herkesin giyimine saygılı olmalıyız diyor. Hiç beklenmedik cereyan gibi bir söz çünkü “herkesin” içine herkes de dâhil edilmiyor. Söze güven yıkılıyor. Bu şok işte! Hükümet tarafı ise kendi cereyanlarını veriyor. Demokrasi ve hak hukuk adına gazete patronları köşe yazarlarına ya yol göstermeli veya yol vermeliymişler. Biz eskiler bu yöntemin “ulusun yüksek çıkarları” adına uygulandığını bellemiştik. Hak hukuk adına aynı işi yapmak kolay öğrenilecek bir şey değil, tabii. Kadın ve aileden sorumlu devlet bakanı eşcinselliği hastalık sayıyor; cinsellik içeren dizilerden ise “eksite” olduğunu söylüyor. Böyle sorumlu bir kimsenin ne cinselliği ne de kullandığı kelimelerin anlamını bilmemesi çok şaşırtıcı, hatta şok edici değil mi?

Bütün bunların altyapısı olan toplum da kendi elektrik şoklarını veriyor. Kadınlar gününde dayak yedi diye kocasından kaçan karısını otuz beş bıçak darbesi ile öldürmüş. Bu sayılarda Guinness rekoru “bizde”. Şimdi mahkemede tahrik vardı diyecek ve bu mazereti de (erkek) hâkimlerce haklı görülecek. “Namus” adına bir kızın diri diri gömülmesi de anlayışla karşılanmıyor mu? “Geleneklerimiz kutsaldır” inancıyla olacak, kadınlar sokaklara dökülmüyor. Suskunluk. Gale yana gelenlerin gürültüsünü beklerken, suskunluk! Ve bende üzüntü hatta bunaltı, öfke, zihni karışıklık, endişe ...

İnsan hakkım

Bunlar çelişkiden öte, özel bir anlamı olan belirtilerdir. Çifte standart ve tutarsızlık, ilkesizliğin ve değerler krizinin işaretidir, demokrasinin içselleştirilmemesiyle eş anlamlıdır. Hukuk, demokrasi ve insan hakları alanındaki çelişkiler eşitsizliğin işaretidir. Hele “doğrunun”, yani birilerinin doğru saydığını, topluma da empoze edilmesine - ki buna öyle denmez, doğru olanın topluma da “bahşedilmesi”, “sağlanması”, “kazandırılması” denir – ne demeli? Aklıma şu geliyor: senin

doğru saydığına benim eşit vatandaş olarak verdiğim değer bir oyluktur, fazla değer. Benim değerlerime de bir tek oyluk değer vermeni bekliyorum, fazla değer. İşte demokrasinin ötesinde insan hakkı denen değer budur.

Bizim insanımız, yani bireyimiz, kalabalığın, milletin, toplumun içinde kaybolmuş. Bulabilirsen bul! Vatan kurulur ve kurtarılırken o kaynadı gitti. Vardı da mı kayboldu? O da ayrı soru ya! Ama sonunda değerler ıskalasında ben yokum. Birilerinin doğrularının altında kaldım. Nörotik belirtiler edinmem de benim suçum aslında. Okulda bana öğretilenlere inanmam bir saflık içeriyor. Ben hukuka da, eşitliğe de, demokrasiye de, toplumun insanıyetine de, vicdanına da gereğinden fazla inanmışım. Bugünkü şaşkınlığım ve şokum benim kabahatim. Ama bütün bu seyri düşününce yine de farklı bir yol seçmemiş olduğuna hayıflanmıyorum. Bu çevrede uyumlu ve rahat olmaksansa nörotik bir birey kalmayı tercih ediyorum.

*